

Dins el món de l'art, Girona no tan sols és part del cercle que envolta aquesta manifestació, sinó que, de vegades, també el propi eix, al centre de la qual comença la gran espiral que s'estén fins a límits insospitats.

S'ha repetit aquest fet, quan a primers de febrer, el pintor Jesús-Carles Vilallonga va voler presentar, a Girona, una obra destinada a un llarg recorregut a nivell mundial, abans que definitivament es posi a la venda, puix que la mateixa obra, no tan sols per les seves dimensions —2'60 x 4'60 metres—, sinó també per la seva temàtica, representativitat i esperit que l'inspira, conjuntament amb l'acurada tècnica, dibuix i color de la qual és mestre aquest artista, bé mereix una atenció especial, que diverses galeries estrangeres ja li han donada, demanant per exposar-la, sols de conèixer el projecte i el contingut-missatge de pau que porta, i naturalment, la vàlua de l'artista.

El títol de l'obra, «Retrat imaginari de 24 genis universals», és de per si expressiu i a la vegada contundent, per quant la imaginació és sols en aspectes simbòlics, quan la realitat dels homes que hi figuren és ben palesa, personatges decisius, portadors de missatges i d'esperances, homes positius per a una humanitat que cerca aquest retrobament, aquest millorament, aquesta necessitat de creure i lluitar per una pau que aportí equilibri i comprensió, que tant és necessària perquè els ideals que dèiem tenir, es converteixin en realitat. Aquests són els genis escol·lits per en Vilallonga.

Marc Chagall, pintor rus que viu al sud de França; Henry Moore, escultor anglès; Guntter Grass, escriptor alemany, autor, entre altres títols, de «El Rodaballo» i «El tambor de hojalata»; Néstor Basterretchea, escultor basc; Leopold Sedar Senghor, gran humanista, poeta, ex-president del Senegal; García Márquez escriptor colombià; Francis Bacon, pintor anglès; Dr. Hans Selye, psicòleg canadenc; Hans Werner Henck, compositor alemany; Paul Bocuse, chef de cuina francès; Lluís Buñuel, director de cinema espanyol; Kenso Toge, arquitecte japonès; Akiro Kurosawa, director de cinema jaonès; Maurice Bejart, coreògraf de ballet francès; George Balanchine, coreògraf de ballet rus-americà; Bette Davis, artista de cinema americana, integrada a la Dona Mare, creadora de l'home, centre de l'univers; equip americà del Projecte Apollo compost pel Dr. K. H. Debus i els astronautes Armstrong, Aldrin i Gagarin; Maia Plisetskaya, ballarina del Bolskoy de Moscou; Dr. James Watson i Dr. Francis Crick, americà i anglès, respectivament, biòlegs genètics, premis Nobel; Montserrat Caballé, la gran cantant; Salvador Dalí, pintor; Marquerite Yourcenar, escriptora belga-francesa-americana; i Simone de Beauvoir, escriptora francesa.

ART

**miscel·lània
d'actualitat**

**per
Gil Bonancia**

"Retrat imaginari de 24 genis universals", obra de Jesús-Carles Vilallonga.

La personalitat-esperit-sentiment de l'artista Vilallonga és ben reflectida en aquesta obra, com una crida, més real que simbòlica, feta mitjançant el seu art, però valent-se a la vegada d'aquelles persones que, per ser representatives, les ajunta, perquè així aportin cada una el seu símbol, el camí a través del qual ha fet aportació de quelcom positiu per a la humanitat, constituint entre tots, cada u amb el seu ingredient especial un tot d'allò que els homes cerquen, que pot deslligar-nos de les falses o dolentes passions —entenem que hi ha passions bones—, que ens poden alliberar. Són el conjunt de deus que formen el gran cor per cantar una llibertat, o el conjunt d'alquimistes que han aportat el seu petit però important secret, perquè una vegada conjuntats, aconseguir la panacea somniada. Una O.N.U. de l'esperit per a homes esperançats, que siguin ells els qui assenyalin el camí i la manera de fer el recorregut.

Això és el que ha sentit, ha vist i ha exterioritzat el pintor Jesús Vilallonga, en aquesta selecció de personatges, convertint el quadre en un llibre de missatges, en un disc de cançons nadalenques o de pau, en una música equilibrada per a tots. Creu en l'home, tal com és, és a dir, factible de millorament, si els altres homes —d'altres homes—, hi aporten aquest bri especial i excepcional que ells tenen. Homes com James Watson i Francis Crick, ambdós premis Nobels de biologia, descobridors del D.N.R., que pot

ser el component genètic productor d'un canvi important en tota l'estructura de la humanitat vers la creació d'un nou ser, format per diferents contraccions cromosòmiques.

A part tots els símbols i finalitat de l'obra, hi ha, diríem, l'obra artística d'un home que com Jesús Vilallonga, atret de sempre per l'art pel fet de portar-lo en la pròpia sang, però conscient que el camí és llarg, i a les voreres d'aquest camí pot haver-hi flors en alguns indrets, per d'altres plens de dificultats inclús de cingles. La realitat de l'home és el seu punt d'inici i de final. Per això escriu: «L'home és un accident de la natura. Cerca en el seu passat la justificació de la seva existència present. En el seu futur desitja definir la pròpia essència després de la mort. La solució és la d'acceptar el misteri que ens envolta com a font veritable de vida. No convé ésser massa curiós; tanmateix vindrà el dia que, pensant que ho sabem tot, pensarem haver-ho descobert tot».

Tot això ens ho diu també amb el seu diàleg-pintura, de la que n'és exponent l'obra suau presentada, que no és res més que la maduresa dels seus anys d'estudis, viatjant i treballant, fidel a una tècnica molt particular i positiva, amb dibuix de vibració nítida, remarcant i fent sentir plenament aquesta comunicació vibratòria talment com si la pintura fos, no un receptor d'idees, sinó un esparcidor de resso-

nàncies oscil·lants i concretes a la vegada. Equilibri amb el color on els vermells i grisos juguen a sintetitzar millor cada expressió o cada sentiment d'una faísó especial en les figures, juntant realitats amb símbols ben definits, virtuts pictòriques de les quals sempre s'ha valgut, i que ara, en aquesta obra «Retrat imaginari de 24 genis universals» aplega talment com si fos no sols el sumari de tot el seu pensament, sinó també de la seva expressió artística, resum i representatiu com en un gran retaule medieval, amb les tècniques i motivacions d'ara, amb una al·legoria a la mítica balança de la justícia, l'eix central d'equilibri de la qual es troba en aquesta dona-ballarina en blanc, expressió exterioritzada de la bellesa i ritme físic, que l'artista cerca també, i ho aconsegueix plenament en l'obra, en aquest seu darrer quadre.

MAS COLLELMIR ENS HA DEIXAT

Fins i tot en el seu adéu —la mort— en Bartomeu Mas i Collellmir fou espontani, com una pinzellada, diríem com tota la seva vida, plena d'una continuïtat d'esclats no sols artístics, sinó també plenament humans. Ell, que havia fet partíceps a tothom del seu art mitjançant la seva obra creadora, també contribuïa a ajudar aquells que així mateix volien manifestar les seves inquietuds a través de la pintura, arribant a dirigir l'Escola de Belles Arts d'Olot durant molts anys. Nascut a les Preses el 21 de juny de 1900, acudí a l'«Escola de Belles Arts d'Olot», de la qual n'eren mestres els Berga i Melcior Domenge. Després, cap a Barcelona per anar a l'Acadèmia Baixas i, més tard, a l'Escola de Belles Arts, on l'any 1929 va començar la seva tasca d'ensenyança.

L'any 1939 tornà a Olot i exercí com a professor de la seva Escola de Belles Arts perquè, tres anys després, el 1942, en fos nomenat Director, coincidint amb la publicació de les seves «Perspectives del artista. Método de la cuerda de arco». Fou ell qui introduí a l'«Escola de Belles Arts Olotina» les tècniques del gravat, pintura mural, al fresc i a la cola, perspectiva, esmalt i ceràmica.

El seu pas per aquesta vida, artísticament parlant, ha estat prolífic i fructífer, ja que a més de trasmetre l'ensenyança, mai no va deixar de practicar amb continuïtat —com ho demostren les seves exposicions—, la pintura, part del seu propi ésser, talment com si fos l'essència d'ell mateix, precisament en un lloc d'anomenada artística pel fet de tenir una escola pròpia, que potser no és una manera concreta d'expressió, però sí com un teló de fons, un acompanyament musical, o un calidoscopi de colors, entorn del qual, cada artista pot aportar-hi el seu propi concepte d'expressió. Això és el que féu i va ensenyar a fer en Mas Collellmir.

A part la seva presència física plenament enmarcada amb la bonhomia de la seva manera de ser, equilibrat en els sentiments com el color als seus quadres, serè com els cels que ha pintat, expressiu com els seus dibuixos. Tema, sensibilitat i expressió equilibraven els seus colors i dibuixos. Un diàleg, pictòric i humà —o humà i pictòric—, d'un home envers els altres homes, per parlar-los de quelcom tan important com de la pròpia terra, aconseguint plenament trametre'ls tot quant ella representa tant pel fet d'haver-hi nascut com d'haver estat el lloc on transcorregué la seva vida, llocs que foren inspiració per a l'artista, cosa comprensible si tenim en compte que és una de les més boniques, i que en Mas Collellmir fou un dels homes que millor va saber interpretar-la, perquè, a part el seu art, la comprenia plenament i l'estimava.

LA GIRONA D'EN FARGNOLI

En realitat fou la Girona de tots, si bé V. Fargnoli la va veure de prop, la va sentir plenament, i va saber transformar en documents gràfics-històrics, uns fets, uns homes, uns pobles i uns moments que representen uns importants documents que, com varen poder constatar els gironins que acudiren a visitar les exposicions de les 2.500 fotografies, aporten interessants detalls.

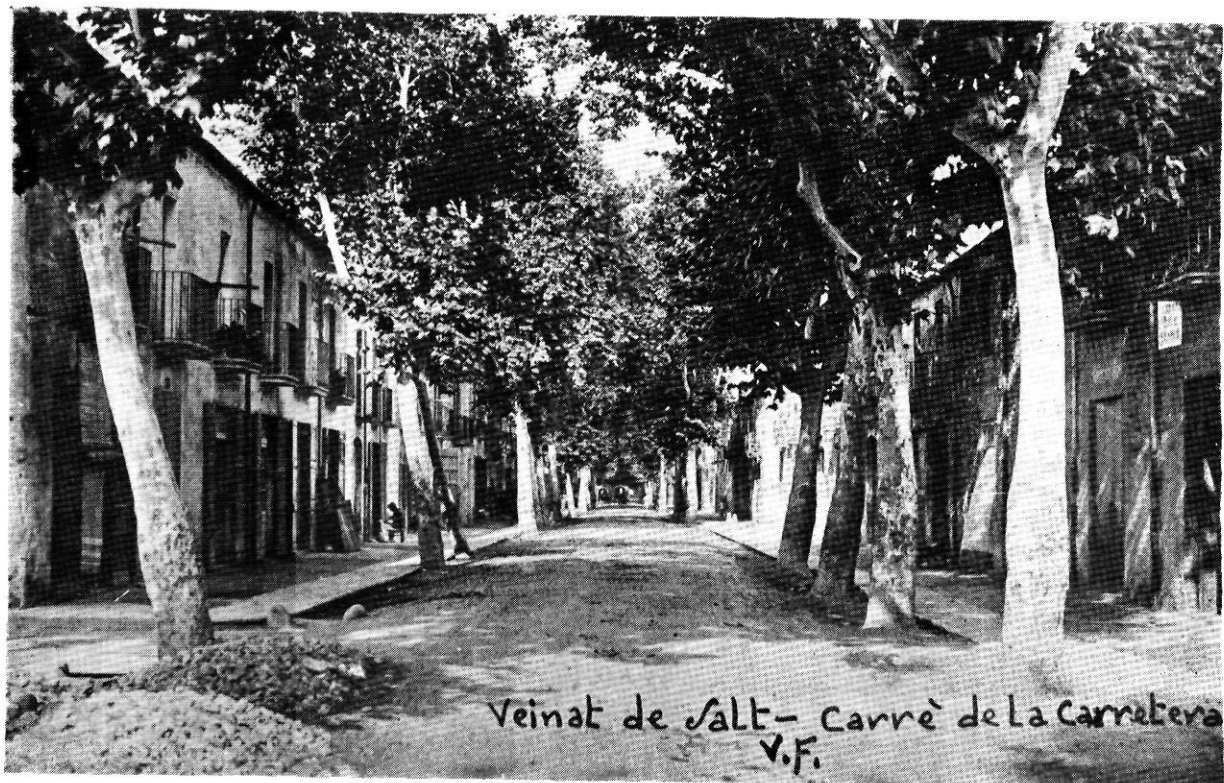
A l'Institut Vell de Girona, a la Sala Fidel Aguilar i a la Casa de Cultura, organitzat conjuntament per l'Ajuntament i la Diputació, el dia 16 de febrer foren inaugurades les mostres, convenientment ordenades segons temàtiques que anaven de les comarques a personatges, actes folklòrics, és a dir, tot allò que era actualitat en aquells moments i època que reflecteix l'obra de V. Fargnoli, qui, des de començament de segle fins l'any 1936, va recórrer tots els indrets de les nostres terres, amb la primitiva màquina de fer fotografies supeditada a tots els inconvenients tècnics de llavors, però aconseguint, això sí, uns resultats que cal assenyalar com a sorprenents, per la qual cosa, queda ben palès que a part el seu interès per l'estudi, es tractava d'un autèntic artista, que sabia cercar, veure els detalls importants, la temàtica, les llums i l'aportació de la imatge a la narrativa directa.

Un encert fou la presentació de l'obra, en la qual molts gironins poden descobrir els aspectes d'aquella nostra Girona abocada com sempre al treball i a la superació, però amb uns paratges, unes construccions, uns vestits, uns costums per a nosaltres ja encestrals, que permeten arribar fins als nostres dies, i de tot el que en deixà constància la cambra inquieta, constant, sensible d'un home que contribuï així a allò que tant estimem ara: la coneixença d'aquells períodes de temps, aparentment llu-

Vista general de Salt - V. Fagnoli -

Valenti Fagnoli va recórrer tots els pobles de les nostres comarques i captà el tarannà d'una època passada en la qual el paisatge no sofria les contrarietats actuals: l'exemple de Salt és només això, un exemple.

Veïnat de Salt - Carrè de La Carnetera
V.F.

nyans, però tan immediats, que encara els nostres pares o els nostres avis hi eren presents, formaven part d'aquell entorn. V. Fargnoli, comprengué allò que una bona imatge és millor que moltes paraules. I ens llegà, no sols una bona imatge, sinó 2.500 —o moltes més ja que la quantitat assenyalada és la que es va exposar—, en cada una de les quals hi ha autèntica documentació.

THARRATS I CADAQUES

La plena vinculació del gironí Joan Josep Tharrats a Cadaqués, és coneguda de tothom, i d'una faisó especial pel món de l'art, del qual, la sempre atraient població es convertí com en la capitalitat, puix que els artistes la transformaren en una mena de centre de pelegrinatge, on gran quantitat d'ells hi acudien, i molts hi restaven meravellats dels seus atractius pictòrics, per la qual cosa, moltes de les cases de la vila, o el seu entorn, són de pintors, i entre elles, una de les més antigues i constantment activa és la de Tharrats.

Com sigui que els literats i músics també sentiren idèntica atracció, tot això féu que, de molts anys ençà, Cadaqués fos com la ciutat sagrada de l'art. On es plasmava l'art, on es parlava de l'art, on l'art era ànima i esperit del viure quotidià.

A part la seva història pròpia, molt densa per cert, dels seus atractius paisatgístics o turístics, Cadaqués té una història íntima, plenament sentida, de l'art. I és aquesta important història, la que ha escrit ara un pintor, en Tharrats, en un llibre titulat «Cent anys de pintura a Cadaqués».

Creiem que el llibre és necessari per a la coneixença de l'art, no tan sols a Cadaqués, sinó a tot Catalunya i ens atreviríem a dir i tot el món, perquè a Cadaqués hi anaven gent de tots els indrets, portadors de les darreres expressions artístiques, dels fets, anècdotes o històries que es teixien entorn de l'art, i dels quals, els artistes més o menys vinculats a Cadaqués en formaven part i a vegades fins i tot n'eren l'eix.

La temàtica era, doncs, atractiva, i en Tharrats, a part els coneixements que en té, sap per igual —com ho ha palesat—, analitzar i utilitzar els colors com les paraules. I és que ell ha estat i segueix essent un «artista total», que pot manifestar-se amb les més diverses maneres. Un home serè, un analista, un detallista de l'art i de totes les inquietuds humanes, i que ens ofereix un llibre, diríem necessari per a conèixer la història de l'art, en aquests darrers temps, captada del seu mirador-observatori de Cadaqués, al qual li ret un homenatge. Un homenatge més de Tharrats a Cadaqués i a la pintura...